

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Soolise võrdõiguslikkuse edendamine

Euroopa Liidu struktuurivahendite kasutamisel perioodidel 2004-2034

Liivi Pehk

Majandus-ja kommunikatsiooniministeerium

Võrdsuspoliitika osakond

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus

18.08.2026

Soolise võrdõiguslikkuse edendamise nõuete areng viie perioodi lõikes

* Komisjoni ettepanek, mitte lõplik regulatsioon.

Kõige olulisemad positiivsed arengud

1

Üldpõhimõttest kogu programmitsükli hõlmavaks kohustuseks

Perioodil 2004–2006 oli rõhk üldisel eesmärgil, programmide vastavusel ja eelhindamisel. Alates 2007. aastast laienes nõue fondide rakendamise eri etappidele ning alates 2014. aastast nimetatakse sõnaselgelt ka seiret, aruandlust ja hindamist.

2

Partnerluspõhimõtte järkjärguline tugevnemine

Soolise võrdõiguslikkuse eest vastutavate organisatsioonide kaasamine on olnud nõutud kõigil perioodidel, kuid nende roll on liikunud konsultatiivsest kaasamisest ettevalmistamise, rakendamise, seire ja hindamise osaliseks. 2028–2034 ettepanek säilitab nende osalemise ka seirekomisjonides.

3

Projektivaliku otsene roll

Varasematel perioodidel oli soolise võrdõiguslikkuse kasutamine projektide valikukriteeriumina pigem soovituslik või liikmesriigi enda kujundada. Alates 2021–2027 perioodist peab valikumenetlus otseselt tagama soolise võrdõiguslikkuse. Sama põhimõtte sisaldub ka 2028–2034 ettepanekus.

4

Parem andmepõhisus

ESFi soopõhised osaleja- ja tulemusnäitajad võimaldavad alates 2014–2020 perioodist naiste ja meeste tulemusi senisest paremini võrrelda. Samas on kogu ELi eelarve tasandil olnud raske tuvastada, kui suur osa rahastusest tegelikult soolist võrdõiguslikkust toetab.

5

Kahetine lähenemine on tugevnenud

Perioodidel 2014–2020 ja 2021–2027 on kõige selgemalt ühendatud soolõime kõigis tegevustes ning spetsiaalselt soolise ebavõrdsuse vähendamisele suunatud meetmed.

2028–2034 ettepanek: edasimineku või tagasimineku?

VÕIMALIK EDASIMINEK

- ✓ Soolise võrdõiguslikkuse panus muutub süsteemsemalt hinnatavaks ja võrreldavaks
- ✓ Partnerite osalemine kava ettevalmistamises ja seirekomiteedes
- ✓ Sooline võrdõiguslikkus säilib projektivaliku kohustusliku kriteeriumina
- ✓ Soo järgi eristatud andmete ja tulemuspõhise rahastamise kasutamine

TAGASIMINEKU RISK

- ! ESFi tugev fookus ja selged soolise võrdõiguslikkuse eesmärgid võivad nõrgeneda
- ! Sihitud meetmed on pigem võimalus kui liikmesriigi kohustus
- ! Soolõime võib nihkuda sisuliselt rakendamiselt tagantjärele seirele
- ! Skoorimine võib jääda formaalseks, kui seda ei toeta soolise mõju analüüs ja sõltumatu kontroll

Tehniliselt ja seirekorralduselt positiivne areng, kuid sisuline soolõime tulemus sõltub senisest veel rohkem partnerluskavasse lisatavatest eesmärkidest, meetmetest, näitajatest ja vahe-eesmärkidest.

Kokkuvõte: mida tuleks hoida ja tugevdada?

01

Kogu programmi tsüklit hõlmav soolõime

Nõude rakendamine peab
ulatuma kavandamisest
tulemuste hindamiseni.

02

Hoida sihitud meetmed kohustuslikuna

Soolõime kõrval on vaja
konkreetsed ebavõrdsust
vähendavaid tegevusi.

03

Siduda rahastus mõõdetavate tulemustega

Kulude jälgimine peab
näitama ka mõju, mitte ainult
märgistatud summasid.

04

Tagada partnerite sisuline roll

Kaasamine peab
mõjutama otsuseid,
valikukriteeriume ja seiret.

Tuleviku kvaliteedikriteerium: parem jälgitavus peab käima koos tugevate sisuliste kohustustega.

Peamised probleemid nõuete rakendamisel

01 Horisontaalse põhimõtte formaalne käsitlemine

02 Ebapiisav sooline analüüs meetmete/ projektide kavandamisel- soolise mõju eelhindamise nõrkus

03 Valdkondade käsitlemine sooneutraalsena, soopõhiste andmete puudumine või vähene kasutamine

04 Rakendajate puudulikud teadmised soolisest võrdõiguslikkuse ja võrdsest kohtlemisest

05 Ebaselged ja nõrgad valikukriteeriumid

06 Rakendajate piiratud pädevus, vastutuse hajumine

07 Soolise võrdõiguslikkuse ekspertide hiline või formaalne kaasamine

08 Tegevuste ja eelarve nõrk seos, rahastuse jälgitavuse piiratus

09 Keskendumine osalusele, mitte tulemusele

10 Nõrk järelvalve tegevuste elluviimise osas

11 Vähesed sanktsioonid ja parandusmehhanismid

Võrdõiguslikkuse kompetentsikeskuse tegevused soolise võrdõiguslikkuse edendamise toetamisel

 Võrdõiguslikkuse kompetentsikeskuse veebileht ja [statistikaveeb](#)

 Võrdsete võimaluste edendamise võrgustik

 Juhendmaterjalid:

- [Toetuse andmise tingimuste \(TAT\) koostajale](#)
- [Avatud taotlusvoorude korraldajale](#)
- [Projekti taotluse koostajale \(Digitööriist\)](#)

 Analüüsid ja uuringud

 Nõustamine ja koolitamine

 Soolise aspekti arvestamisel meetmete kujundamisel ja TAT koostamisel

 Avatud taotlusvoorude korraldamisel soolise võrdõiguslikkuse nõuete ja seoste selgitamisel (sh infopäevadel osalemine, taotlusvormidesse abiinfo lisamine, täiendavate infomaterjalide koostamine, projektide valikukriteeriumite sisustamine jms)

 Projektitaotluste koostamisel konsulteerimine soolise võrdõiguslikkuse edendamise tegevuste valikul

Näiteid projektide panusest soolise võrdõiguslikkuse edendamisse

Soolise palgalõhe vähendamine ehk REGE

Projekt aitas selgitada ligikaudu 40% Eesti soolisest palgalõhest ning sidus uuringutulemused praktiliste tööriistade ja poliitikasoovitustega.

<https://rege.tlu.ee/>

IT Akadeemia ja inseneriakadeemia arendamine kutse-, üld- ja huvihariduses

Tegevusega vähendati tüdrukute alaesindatust IKT- ja inseneeriaalases huvihariduses. Programmi raames korraldati spetsiaalselt 7.–9. klassi tüdrukutele IKT- ja inseneeriakonverents SPARK

<https://harno.ee/spark2026>

Meesteklubi 55+ – 6 kuud täis elamusi

Märgati, et piirkonna kogukondlikes tegevustes osalevad valdavalt naised. Toetati vanemaealiste meeste sotsiaalset aktiivsust ja kogukondlikku osalemist. Mehi kaasati õppereisidele, kultuuri-, tehnika-, looduse- ja kokandustegevustesse.

<https://koostookogu.ee/esf-projekt-meesteklubi-55-6-kuud-tais-elamusi-toigi-mehed-kodust-valja/>

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Aitäh!

liivi.pehk@mkm.ee

kompetentsikeskus.sm.ee